

GURE KONPROMISOA ESKATZEN DUEN ERREALITATE SOZIALA. 2014

Beste urte batez ere ikusi dugu pobrezia, etxebizitzaren arazoa, langabezia eta prekarietate egoerak denboran luzatzen ari direla, desgastea eta itxaropenik eza areagotuz. Denbora aurrera joan ahala, familia horien (gehienek seme-alabak dituzte) egoera prekarietatean “egonkortzeko” arriskua handituz doa. Langabeziak eta laneko prekarietateak ahuldu egiten dute pobreziaren eta bazterkeriaren aurrean babesteko daukagun faktore nagusia: lana. Egoera horretan garrantzia handia hartzen dute babes-sistemek; esaterako, Diru-sarrerak bermatzeko errenta, familiaren babesa eta gizarte erakundeek bideratutako elkartasuna. Baina horiek ere, beren argi-ilunekin, ahultasuna eta desgastea erakusten ari dira, egoera asko luzatzen ari baita. Cáritasera hurbiltzen diren pertsonetako asko bakarrik daude, edo euren harremanak oso urriak dira. Batzuetan, gizarteak baztertutako taldeetako pertsonak dira (etxerik gabeko pertsonak, gazte etorkinak, beste etnia batzuetakoak ...) eta horrek gizarteratzeko aukerak kentzen dizkie.

Pertsonen zerbitzura egongo diren ekonomia eta enpleguak behar ditugu, pertsona guztien zerbitzura, alegia. Ekonomia sozial eta solidarioaren arloan abiatutako esperientziek erakusten digute posible dela eredu hori.

Beste gizarte eredu bat behar dugu, bizi-kalitatea, elkarbizitza eta kohesio soziala bideratuko dituzten balioekin. Boluntario, bazkide edo emaile eta gizarte eragile gehiago batu zaizkigu eta gure lana posible egin dute. Horrek adierazten digu “itxarobideak irekitzen” ari garela.

1) Pobrezia gogorrako eragiten die familia ahulenei

- ❖ **Pobretze-prozesuak gehien eragin dien pertsonak** bazeuden babesgabetasun egoera batean krisiak eztanda egin aurretik.

POBREZIA EUSKADIN, TALDEKA	2008	2012
EUSKADIKO POBREZIA TASA (EPDS P. Mantentzea)	5.7	7.2
Pribazioa	2.7	5.8
45 urtetik beherako emakumeak, lan finkorik gabe eta adingabeekin (guraso bakarreko etxea)	%47.1	60.7
16 urtetik beherakoak:	9.1	11.3
Erkidegotik kanpoko herritarrek	26	31.6
Ikasketarik gabeko pertsonak	10,4	14.7
Ettxerik gabeko Euskadiko pertsonak (balio absolutua)	1833	2090
Ettxerik gabeko Bizkaiko pertsonak (balio absolutua)	840	1139

1. TAULA: Pobrezia Euskadin, taldeka. Iturriak: Eusko Jaurlaritzaren Estatistika Saila. EPDS 2012. Eustat. Ettxerik Gabeko pertsonak.

- ❖ **Seme-alabak dituzten gero eta familia gehiago** hurbiltzen dira Cáritas Bizkaiaara arreta jasotzera. Talde horren barruan gero eta gehiago dira **guraso bakarreko** familiak, bereziki emakumea buru dutenak.

	2012		2013	
Familiak seme-alabekin	4.188	%100,00	4.835	100%
Guraso bakarreko familiak	1.629	%38,90	2.001	41%

2. TAULA: Seme-alabak dituzten familien bilakaera Iturria: Cáritas Bizkaia. 2013ko Memoria

- ❖ Bizirauteko beharrezanez dagokienez, Cáritasek arreta ematen dien familien arazo nagusiak **ETXEBIZITZA ETA FAKTURAK ORDAINTZEA** dira (alokairua, hornidurak eta abar). Alokairu, hipoteka edo hornidurei dagozkien agiriak ez ordaintzeak arrisku handia dakar familientzat, batez ere oso zaila delako haien diru-sarreraren arabeko etxebizitzak lortzea. (Oinarrizko beharrezanez buruzko hausnarketa. Cáritas Bizkaia. 2014)
- ❖ **ONGIZATERIK EZAREN ARRISKUA:** Narriadura bat antzeman da bizi-baldintzetan, “ongizaterik ezarekin” erlazionatuta. Hau da, oraindik ere “koltxoi” (aurrezkiak, familiaren laguntza...) bat daukaten baina desgastatuz joan den herritarren artean. Datu horiek arrisku egoera batean jartzeko gaituzte: gaur egun ongizaterik ez daukan jendea “metatze-pobrezia” egoera batera heltzeko arriskua dago.
- ❖ **POBREZIA EZKUTUA:** Oso kezkatuta gaude orain arte laguntza ekonomikoak jasotzeko sistemetara (publikoak zein elkarteak) jo beharrik izan ez duten familien egoerarekin, bai beharrik izan ez dutelako, edo familia barruko elkartasuna izan dutelako. Egoera okertzen denean eta familia barruko baliabideak agortzen direnean, desorientatuta sentitzen dira eta porrota, lotsa, segurtasun eza eta bestelako sentimenduak izaten dituzte. Zaila izaten da laguntza eskatu behar izatea, eskubidea badaukagu ere. Kezkagarria iruditzen zaigu pertsona

horiek, laguntza eskatzeko beldurrez, euren egoera ezkutuan mantentzea eta bizirauteko zailtasunak eta ondorioz bizi-baldintza prekarioak izatea eta estutasun sentimendu handi bat, alde emozionalari dagokionez. "Pobrezia ezkutu" egoera horrek ez digu errealitate horretan sakontzen (kuantitatiboki eta kualitatiboki) eta hobekuntzak ezartzen uzten.

2) ENPLEGUAREN AHULTASUNA GIZARTERATZE FAKTORE MODUAN

Lana babes-faktore sendo bat izan da betidanik, pobretze eta bazterkeria prozesuen aurrean, baina apurka-apurka narriatzen joan da. Ezaugarrietako bat "langile pobreak" sortzea izan da.

Egungo krisi-egoerak prozesu horretan sakondu baino ez du egin. Egungo soldatak eta babes-sistemak ahuldu egin dira eta Gizarte Segurantzaren Sistemaren babes-ahalmena ere ahuldu da (Ongizatearen Gizartearen oinarri sendoenetako bat zena). Guzti hori enpleguaren suntsiketaren eta lan-merkatuaren ezaugarriak prekarioago bihurtzearen emaitza izan da.

Errealitate hori asko eragiten ari da pertsonen bizi-baldintzetan eta bizitzaren zentzuan. Oinarrizko gastuak estali ezin dituzten langileak, etorkizunera begira estaldura-eskubideak sortzen ez dituztenak (erretiro-pentsioak, langabezia prestazioak ...) eta abar.

Enpleguan eman den aldaketa sozial horren ondorioa zera izango da: "gizartea bi talde gero eta bereziagotan banatzea; bata gizarteratuena eta bestea enplegutik eta parte-hartze sozialetik gero eta urrunago daudenena" (FOESSA, 2008).

Krisi urte hauetan nabarmen hazi dira **EAEko langabezia-tasak**. Langabeziaren eragina handiagoa izan da Bizkaian. Langabezia dauden pertsonen %58a lurralde horretakoa da.

LANGABEZIA Urteko batez bestekoa.

	2008		2013	
	Langabezian dagoen pertsona kopurua	Langabezia tasa	Langabezian dagoen pertsona kopurua	Langabezia tasa
EAE	38.600	%3,8	155.000	14,6%
Bizkaia	23.200	%4,3	90.500	16,1%

3. TAULA. Euskadi eta Bizkaiko langabeziaren bilakaera. *Iturria: Eustat.*

- ❖ **Soldata baxuak dituzten enpleguak:** Bizkaian, DBE jasotzen duten pertsonen %18k mota honetako laguntza jasotzen du "**laneko diru-sarreraren errenta osagarria**". Horrek esan nahi du soldata batzuek ez dutela ematen pobrezia-mailak gainditzeko eta gutxieneko errentak babesteko sistemaren bidez osatu behar direla.

3) PREKARIETATEA KRONIKO BIHURTZEN ARI DA

Kroniko bihurtzen den pobrezia bat: Familien Prekarietate egoerak denboran luzatzen ari dira (diru-sarrera eskasak, langabezia ...).

2013an arreta emandako eta orain dela 5 urte edo gehiago Cáritasera lehenengo aldiz hurbildu ziren pertsonen portzentajea handiagoa da lehenengo aldiz etorri direnena baino.

2013					
Total	3.599	2.393	Mujeres	1.206	Hombres
Guztira			Emakumezkoak		Gizonezkoak
	%36,4 (Δ 9,99%)	%66,49		%33,51	

4. TAULA. Orain dela 5 urte edo gehiago Cáritasen alta emandako pertsonak. Iturria: Cáritas Bizkaia. 2013ko Memoria

Datu horiek erakusten digute familia asko prekarietate egoeran daudela krisia hasi zenetik. Talde honen barruan hauek nabarmendu behar ditugu:

- ✓ Babesgabetasun egoeretan emakumezkoak dira gehiengoa.
- ✓ Bazterkeria larriko kasuetan gizonezkoak.
- ✓ 2013an pertsona gehienei Harrerako arreta eman zaie (oinarrizko beharrianak estaltzea).

Kronikotasuna ez da soilik denbora kontua. Batez ere egoera horiek pairatzen dituzten pertsona eta familien faktore fisiko eta emozionalen desgaste handia dakar. Bereziki, bizi-proiektuetan narriadura handia eragiten du biziraute hutsa helburu izateak. Egoera denboran luzatzea eta bizitzan bestelako helbururik ez izatea kalte handia eragiten ari da pertsonengan eta hortik ateratzea oso zaila da.

4) Egoera horretan 3 egitura sozial funtsezko ari dira laguntza ematen: Babes-sistema, familia, gizarte erakundeak.

ARGI-ILUNEKIN:

4.1) Babes-sistema, batez ere Diru-sarrerak Bermatzeko Errentaren sistema: Kriaren eraginari nolabait eusteko elementu garrantzitsuena da, pobrezia sortzen ez jarraitzeko eta bereziki desberdintasunak ez areagotzeko. Horregatik, kohesio sozialaren elementu nagusia da.

4.1.a) Pobreziari eustea: Kriak egoera okerreanean zegoen jendearen baldintzak are gehiago okertu ditu; hala ere, 2012ko pobrezia eta prekarietate tasa errealak urrun daude 1986-1996 urteen artean EAEn eduki genituenetatik.

4.1.b) Errenta desberdintasunei eustea: EAEk Europa osoko desberdintasun-maila baxuenetako bat dauka. Horrek kohesio sozialari eusten laguntzen du. DBE sistema egotea da horren arrazoi nagusietako bat.

S80/S20 DESBERDINTASUN RATIOA.

(Biztanle bakoitzeko errentarik altuena duten pertsonen %20a eta errenta baxuena duten pertsonen %20a)

	2004	2008	2012
EB-27		5	5
EB 17	5	4,8	5
ESPAINIA		5,7	7,2
EAE	3,9	3,6	3,7

5. TAULA. Desberdintasun konparatua. *Iturria: Eustat.*

Hala ere, euskal herritarren ustez aberats eta pobreen arteko aldea oso handia da. (Deusto Gizarte Barometroa 2013).

Gure babes-sistema eraginkorra da puntu bateraino. Ahultasun nagusia da pobrezia egoera dagoen jendea sistematik kanpo geratzen dela, batez ere sistemaren barne egoteko ezaugarriak betetzeko zailtasunak dituztelako.

ERROLDATZEKO ZAILTASUNAK DITUZTEN PERTSONAK (DBE jaso ezin dutenak)

2013		
Erroldarik gabeko pertsonak	898	%7
Erroldan 3 urtetik behera daukaten pertsonak	1887	%16
DBE jasotzeko errolda-irizpidea betetzen ez dutenak guztira	2.785	%23
Arreta emandako pertsonak:	12.084	%100

Cáritas Bizkaiak 12.084 pertsonari eman zien arreta 2013an. Horietatik **2.785 pertsonak (%23) ez zuten betetzen DBE jasotzeko errolda-irizpidea**. 898 pertsona (%17) ez zeuden erroldatuta eta 1.887 (%23) pertsonak eskatutako denbora baino gutxiago zeramaten (3 urte).

6.TAULA. Errolda. *Iturria: Cáritas Bizkaia 2013ko Memoria*

2013	Kop.	%	Familiak seme-alabekin %
Erroldan 3 urtetik behera daukaten pertsonak	1.887	%100	
Familiak seme-alabekin %	779	%41	100
Guraso bakarrekoak (ama)	330	%17	%42

Erroldatuta dauden baina hiru urtetik behera daramaten **1.887 pertsona horien tipologia ikusita**, zera ikusi dugu: **779 dira seme-alabak dituzten familiak (%41); horietatik 330 (%42) guraso bakarrekoak (ama).**

7. TAULA. Familia motak eta errolda-irizpidea. *Iturria: Cáritas Bizkaia. 2013ko Memoria*

4.2) Familia: Koltxoi ekonomikoa, afektiboa eta harreman arlokoa

Familia barruko elkartasuna **biziraute-gaietara zuzenduta dago; batez ere ETXEBIZITZA mantentzea**. Gainera, **janaria erosteko eta haurrak eskolara eramateko** laguntza ere izaten da ohikoa.

Egoera honetan oso garrantzitsua da familiaren laguntza eta Konfederazioko gainerako Cáritasetan ere hori antzeman dute. Hala dago jasota Gizarte Errealitatearen VIII. txostenean. (Gizarte Errealitatearen Behatokia. Espainiako Cáritas Konfederazioa).

“Gizarte Errealitatearen VI. Txostenean (2011) aipatu genuen beharrezanez aurre egiteko estrategien artean Familiaren laguntza izan dela pertsonak garatu duten lehenengoa. Bigarrenik ezkutuko ekonomia eta gizarte-erakundearen laguntza bilatzea.”

“Familiak laguntza ematen duen egoeren artean, ohikoena elikadurara eta etxebizitza mantentzeko gastuetara bideratutakoa da (hornidurak, hipotekak ... Hirugarren lekuan daude seme-alabak eskolara bidaltzeko laguntzak (arropa, eskola materiala, liburuak ...) eta laugarren lekuan etxebizitza partekatzea, gastuak murrizteko estrategia bezala”.

Familien barruko laguntza-sareetan aldaketa handi bat egon da: lehen iloben zaintzan zentratzen zen bereziki, baina urte batzuetatik hona bizirauteko laguntza eman behar izaten dute kasu askotan.

Era berean, 2012ko EPDS inkestan ikusten dugu aldaketa bat egon dela pobrezia egoeran dauden familiek konponbideak bilatzeko orduan:

PRIBAZIO ARAZOEI AURRE EGITEKO MODUA (mantentzea)				
	%	Kop.	%	Kop.
Hirugarrenei laguntza eskatzea	%6.4	138.094	%12.9	279.065
Lagun, auzokide edo senideei eskatzea	%5.1	109.574	%8.7	187.925
Erakunde publiko edo pribatuetan eskatzea	%3.5	76.148	%8.4	181.628
Aurrezkiak baliatzea	%4.7	100.494	%12.3	266.258
Aparteko kredituak baliatzea	%3.2	69.729	%2.7	59.487

8. TAULA. Pribazio arazoei aurre egiteko estrategiak. Iturria: Eusko Jaurlaritzaren Estatistika Saila. 2012ko EPDS.

Krisia hasi aurretik, familia eta sare pertsonala laguntza-faktore oso garrantzitsuak ziren eta gaur egun ere hori da baliabide nagusia, aurrezki propioak baliatzearen ondoren.

Hala ere, esan behar da erakunde publiko edo pribatuetan laguntza eskatzea ere nahiko ohiko bihurtu dela. Estrategia horren erabilera da gehien indartu dena.

Bizi-baldintzak okertu eta egoera hori denboran luzatzea (langabezia, zorrak, oinarritzko beharrianak estaltzeko zailtasunak, etxebizitza galtzeko arriskua) familietan desgaste handia sortzen ari da.

Desgaste horrek eragina dauka harremanetan. Familietan tentsio handia dago; horrek babes-funtzioa kaltetzen du, **desgaste emozional** handia dakar eta **barne-komunikazioa** okertzen da.

Pertsonen etorkizun-itxaropenak okertzen doaz. Krisi urte hauen ondorioz pertsonak euren egoera propioaren pertzepzio negatiboagoa dute. Cáritas Bizkaiaren arreta-taldeek antzematen dutenaren arabera, jendeak uste du datorren urtean beren egoera are gehiago okertuko dela.

Familiak itxaropenik gabeko giro horretan eta estres egoeran daude, biziraun behar izanagatik. Horrek negatiboki eragiten du familia-giroan.

4.3) Gizarte-erakundeak.

Administrazio eta familien jardueraren osagarri dira eta herritarren elkartasuna bideratzeko balio dute, kohesio soziala bultzatzen lagunduz.

Arreta ematen diegun pertsonen garrantzia handia eman diete Cáritasen aurkitu duten jendeari, bizi izan dituzten momentuei eta bertako espazioei. Erreferente bat izan dira euren egunerokoan. ***“Dena txarto dabilenean, pertsonen arteko harreman zintzoak eta baldintzarik gabeak dira egoerari buelta emateko behar den euskarria. Hori da lagundutako pertsonen Cáritasen baloratzen dutena”.***

Gizarte-erakundeak (Gizarte Ekintzako Hirugarren Sektorea):

- ✓ **Babesgabetasun edota gizarte-bazterkeria egoeran dauden pertsonen, familien eta komunitateen bizi-kalitatea hobetzen laguntzen dute.** Erreferentziatzko guneak eskaintzen dituzte, topaketarako eta aukerak sortzen laguntzeko, hurbiltasuna eta baldintzarik gabeko laguntza eskainiz. Pertsonen bizi-proiektua aurrera eramaten laguntzen diete, ikuspuntu global batetik. Ezkutuan dauden pertsona eta errealitateak ikusarazten dituzte eta gizarte eskubideen errekonozimenduaren alde lan egiten dute.
- ✓ **Gizarte politiketan eta beste erakunde eta eragile batzuen jardueretan laguntzen dute.**
- ✓ **Herritarren elkartasuna bideratzen dute boluntariotzaren eta bestelako partze-hartzeen bidez (kolaboratzaileak, bazkideak, emaileak...).**

Cáritasen kasuan, pertsona eta erakundeek gurekin daukaten inplikazio-mailak bilakaera argia izan du:

BOLUNTARIOTZA	
2012	2013
2.444	2.709 (+%11)

9. TAULA. Cáritaseko boluntariotzaren bilakaera.
Iturria: Cáritas Bizkaia. 2012 eta 2013ko Memoriak.

BAZKIDE ETA EMAILEAK	
2009	2013
4.000	5.094 (+%27)

10. TAULA. Cáritaseko bazkide eta emaileen bilakaera
Iturria: Cáritas Bizkaia. 2009 eta 2013ko Memoriak.

Gizarte Ekintzako Hirugarren Sektoreko erakundeek ekarpen argia hauxe da: gizartean eragin positiboa duten eredu ekonomiko eta sozialen bidezko gizarte ekimenak eraikitzea.

Euskadiko ekonomia sozial eta solidarioak, bereziki gizarte-ekonomia eredu berriek, azken urteetako krisiaren pisuari eusten diote; gainera, kasu batzuetan, langile kopuruak apur bat gora egitea ere lortu dute. Eredu ekonomiko hori bideragarria da egoera zailtan ere.

EKONOMIA SOZIAL ETA SOLIDARIOA EUSKADIN		2010		2011		2012	
		Erakunde kop. enpresak	LANGILEAK	Erakunde kop.	LANGILEAK	Erakunde kop.	LANGILEAK
Ekonomia sozial tradizionala: Kooperatibak + lan sozietateak		2.313	65.408	2.284	65.067	2.242	63.640
Enplegu zentro bereziak		97	6646	97	6858	97	6786
	Urritasun duten pertsonek %		%84		%88		%86
Gizarteratze- enpresak (GIZATEArekin bazkideak)		41	1204	44	1303	45	1046
	Gizarteratze-bidean dauden pertsonek %		%52		%51		%61
Ekonomia solidarioko enpresak GIZARTERATZE ENPRESARIK GABE (lanpostuak)		19	625	12	635	13	784
Ekonomia solidarioa (gizarteratze-enpresak barne) (lanpostuak)		60	1.408	56	1.387	58	1.421
guztira EKONOMIA SOZIAL ETA SOLIDARIOA		2.470	73.883	2.437	73.863	2.397	72.256

11. TAULA: Ekonomia sozial eta solidarioko erakunde eta langileen bilakaera. Euskadi.

Iturriak: Bertan egindakoa, Gizarte Ekonomiako Euskal Behatokiaren arabera: 2013ko Memoria. Gizatea: 2012ko Memoria. REAS: 2013ko Gizarte Ikuskaritza Txostena.

Ekonomia sozial eta solidarioaren arloan lan egiten dute 70.000 pertsona horiek EAEko herritarren %8 dira.

ENPLEGUA	2010	2011	2012
EAE (1)	948.900	937.600	904.400
EKONOMIA SOZIAL ETA SOLIDARIOA	73.883	73.863	72.256
PARTE-HARTZE %	%8	%8	%8

12. TAULA. Ekonomia sozial eta solidarioak Euskadiko enpleguan daukan garrantzia. *Iturria: Bertan egindakoa, Eustaten arabera: Lana daukaten 16 urtetik gorako herritarrak. Eta 11. Taula: ekonomia sozial eta solidarioan lan egiten dutenak.*

2010. urtea erreferentzia hartuta (datu osoak ditugun azken urtea), ikusi dugu ekonomia sozial eta solidarioaren Balio Erantsi Gordina EAE osoko %5a dela.

BALIO ERANTSI GARBIA ¹	2010
EAE	59.050.704
Kooperatibak eta lan sozietateak	2.823.560
Enplegu zentro bereziak	121.992,97
Gizarteratze-enpresak	14.433,34
EKONOMIA SOZIALAREN BALIO ERANTSI GARBIA	
guztira	2.959.986,31
Parte-hartze %	%5

13. TAULA. Ekonomia sozial eta solidarioak Euskadiko balio erantsi garbian daukan parte-hartzea.

Iturria: Bertan egindakoa, Gizarte Ekonomiako Euskal Behatokiaren arabera: 2013ko Memoria

Balio, enplegu eta aberastasunari dagokionez ekarpena egin arren, ekonomia sozial eta solidarioa (bereziki alternatibo eta solidarioa) ez dago barneratuta herritarren kontsumo-ohituren artean. Deusto Gizarte Barometroaren txostenerako galdeketa egindako pertsonen %59k ez zuen ekonomia alternatibo eta solidarioan kontsumorik egin eta %41ek bai. Horien artean ohikoenak bidezko merkataritzako dendetan erostea (%13) eta kontsumo-taldeetan parte hartzea dira (%12).

Gizarte-erakundeen beste zailtasun batzuk hauek dira:

Arreta eman beharreko pertsonen kopurua asko igotzea; horren ondorioz **denbora gutxiago** daukagu laguntzeko, elkarrizketatzeko eta abar, pertsona bakoitzarentzat. Kasu batzuetan itxaron zerrendak ere egoten dira.

Pertsona guztiei erantzuna eman beharraren ondorioz, erakundeetako langileak tentsio handiagoan daude; lana azalekoagoa da edo bestela, epe luzeagora eta intentsitate handiagoz lan egin behar dute, baina horrek pertsona gutxiagori arreta ematea dakar.

Lan-merkatuan dauden zailtasunak, laguntza sozialak lortzeko zailtasunak, pertsona eta familiei laguntza puntualak baino ezin emateak ... eragin negatiboa dauka laguntza emateko egiten dugun lanean, eta berez, lan hori, hobekuntza-prozesu bezala ulertzen dugu.

Krisi ekonomikoaren ondorioz laguntza-eskaera askoz gehiago daude (eguneroko biziraupenerako laguntza-eskaerez ari gara), bai kaltetutako pertsonen aldetik, baita erakunde eta administrazio publikoen aldetik ere eta orokorrean gizarte osoak abalatuta. **Horren ondorioz, ematen dugun laguntza batez ere asistentziazkoa, larrialdikoa eta puntuala bihurtzen ari da. Asistentzialismoa hartzen ari den indarrak arriskuan jartzen du gure zerbitzu mota, hau da, familiei bizi-ibilbidean zehar eta arlo guztietan laguntza ematea: Harremanetan, enpleguan, prestakuntzan, familia-giroan, inguruarekiko harremanetan ... eta bizi-kalitate iraunkorra hobetzeko helburutik urrundu egiten gaitu. Era berean, Cáritas eta bestelako erakundeen egitekoaren barruan dagoen eraldaketa sozialetik urrundu egiten gaitu.**

¹ Balio Erantsi Garbia : Tasa makroekonomiko bat da, produkzio-baliabideen kostuak produkzioaren multzoaren balioari kentzearen ondoriozkoa. Herrialdeen garapen-mailaren adierazle bezala erabiltzen da; izan ere, produkzio-prozesu batean zehar gehitzen diren balioen batura da.

Arreta ematen diegun egoeren konplexutasuna handitu da eta ematen ari ginen erantzunek jadanik ez dute balio. **“Estrategia berriak” planteatu beharra.** Berriztatu beharra. Bitartean, inpotentzia sentsazioa daukagu.

Gizartean, erakundeetan eta arauetan dauden aldaketak, finantzazioaren murrizketak, batez ere eremu publikoan ... guzti horrek ziurgabetasuna sortzen du gizarte-erakundeetan.

GURE KONPROMISOA ESKATZEN DUEN ERREALITATE SOZIALA

Administrazio Publikoei:

- Familiei laguntza handiagoa eman behar zaie. Familiei zuzendutako gizarte politikak eta familien babes-sistemak sendotu beharra dago.
- Gizarteratze planak eta plataformak, laneratze-ekimenak eta enpleguarekin harreman zuzena ez duten bestelako gizarteratze-jarduerak ere indartu behar direla uste dugu.

Eragile ekonomiko eta enplegu arloko eragileei:

- Pertsonen zerbitzura egongo diren ekonomia eta enpleguak behar ditugu, pertsona guztien zerbitzura, alegia. Ekonomia sozial eta solidarioaren arloan abiatutako esperientziek erakusten digute posible dela eredu hori.

Gizarteari, oro har:

- Ez dezala amore eman kohesio sozialaren aldeko borrokan. Aurre egin diezaiela aurreiritziei eta pertsonengan horrenbesteko mina sortzen duten estereotipoak gainditu ditzala. Beste gizarte eredu bat behar dugu, bizi-kalitatea, elkarbizitza eta kohesio soziala bideratuko dituzten balioekin.

Cáritas Bizkaia. 2014ko uztaila.